

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

BM-II.059.1.164.2025

Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację poselską nr 8921 Pani Posłanki Agnieszki Hanajczyk w sprawie niskiego poziomu emerytur wynikających z długotrwałej choroby i braku przepracowania wymaganych minimalnych okresów, proszę przyjąć poniższe wyjaśnienia.

W zreformowanym systemie emerytalnym wysokość emerytury jest uzależniona od kwoty składek zewidencjonowanych na indywidualnym koncie, wysokości kapitału początkowego dla ubezpieczonych podlegających ubezpieczeniu przed 1 stycznia 1999 r. oraz średniego wskaźnika dalszego trwania życia. Formuła ta zapewnia odzwierciedlenie w wysokości świadczenia poziomu aktywności ekonomicznej ubezpieczonego (czasu jej trwania, wysokości uzyskiwanych z niej przychodów). Oznacza to, że osoby, które pracowały krótko lub osiągały bardzo niskie przychody z pracy nabywają prawo do emerytury w niewielkiej, proporcjonalnej do rozmiaru swojej aktywności ekonomicznej, wysokości.

W przypadku osób, które były uprawnione do renty z tytułu niezdolności do pracy, należy wskazać, że osoby, które osiągnęły powszechny wiek emerytalny i nie zgłosiły wniosku o emeryturę lub złożyły wniosek o emeryturę, a następnie wycofały go w terminie miesiąca od dnia doręczenia decyzji o przyznaniu emerytury, Zakład Ubezpieczeń Społecznych przyznaje z urzędu emeryturę (niezależnie od daty urodzenia ubezpieczonego), zamiast pobieranej renty. Przyznanie emerytury z urzędu powoduje ustanie prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy.

Należy podkreślić, że emerytura z urzędu nie może być niższa od pobieranej dotychczas renty z tytułu niezdolności do pracy. Oznacza to, że wysokość pobieranej renty z tytułu niezdolności do pracy stanowi dolny poziom gwarancji przyszłej emerytury.

Renta z tytułu niezdolności do pracy przysługuje ubezpieczonemu częściowo lub całkowicie niezdolnemu do pracy, a jej wysokość zależna jest od:

- wymiaru okresów składkowych i nieskładkowych,
- wynagrodzeń pracownika przyjętych do ustalenia podstawy wymiaru świadczenia,
- kwoty bazowej obowiązującej w dacie powstania prawa do świadczenia,
- orzeczonego stopnia niezdolności do pracy.

Renta dla osoby częściowo niezdolnej do pracy wynosi 75% renty dla osoby całkowicie niezdolnej do pracy. Poziom świadczeń dla osób niezdolnych do pracy jest chroniony, przy czym poziom gwarancji wysokości emerytury dla rencisty z tytułu niezdolności do pracy jest różny i zależy od tego, czy niezdolność do pracy jest całkowita, czy też częściowa.

W związku z postawionymi pytaniami należy wyjaśnić, że pojęcie „renta alkoholowa” nie występuje w przepisach prawa. Pod tym potocznym pojęciem kryje się renta z tytułu niezdolności do pracy, do której prawo nabyły osoby z powodu chorób stanowiących rezultat nadmiernego spożycia alkoholu lub choroby alkoholowej, spełniające powszechnie obowiązujące warunki do przyznania renty z tytułu niezdolności do pracy. Osoba zaliczająca

się do tej grupy musi spełnić łącznie warunki:

- bycia niezdolną do pracy,
- udowodnienia wymaganego okresu składkowego i nieskładkowego,
- niezdolności do pracy, która musi powstać w okresach wymienionych w ustawie emerytalnej, albo nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów. Warunek ten nie jest wymagany od ubezpieczonego, który udowodnił okres składkowy i nieskładkowy, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiety i 25 lat dla mężczyzny, i jest całkowicie niezdolny do pracy,
- nieposiadania ustalonego prawa do emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych lub niespełniania warunków do jej uzyskania.

Oznacza to, że nie występuje zróżnicowanie wysokości rent z tytułu niezdolności do pracy w zależności od przyczyny niezdolności do pracy, np. - wskazanej przez Panią Posłankę Agnieszkę Hanajczyk - choroby alkoholowej.

Informuję, że kwoty najniższych świadczeń od 1 marca 2025 r. wynoszą w przypadku emerytury 1878,91 zł, zaś w przypadku renty z tytułu niezdolności do pracy:

- 1878,91 zł dla osoby całkowicie niezdolnej do pracy,
- 1409,18 zł dla osoby częściowo niezdolnej do pracy.

Liczba osób, którym w grudniu 2024 r. wypłacono emerytury z urzędu (przyznawane osobie, która w dniu osiągnięcia powszechnego wieku emerytalnego była uprawniona do renty z tytułu niezdolności do pracy) ustalone według dotychczasowych zasad (stary system emerytalny) bez wymaganego stażu ubezpieczeniowego wyniosła 45 345 osób, a przeciętna wysokość emerytury wyniosła 2 154,30 zł.

Liczba osób, którym w grudniu 2024 r. wypłacono emerytury z urzędu (przyznawane osobie, która w dniu osiągnięcia powszechnego wieku emerytalnego była uprawniona do renty z tytułu niezdolności do pracy), ustalone według nowych zasad (nowy system emerytalny), bez wymaganego stażu ubezpieczeniowego wyniosła 27 312 osób, a przeciętna wysokość emerytury wyniosła 1 427,94 zł.

W Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej trwają prace nad opracowaniem najlepszych rozwiązań w sferze uprawnień emerytalnych przysługujących ubezpieczonym, w szczególności tym, którzy nie nabywają prawa do emerytury minimalnej. Sytuacja tej grupy i możliwe drogi rozwiązania jej problemów są przedmiotem intensywnych analiz.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

dr hab. Sebastian Gajewski, prof. uczelni

Podsekretarz Stanu

/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/